

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра лісівництва

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан географічного факультету
Калинич І.В. / доц. Калинич І.В.
серпень 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ МИСЛИВСТВОЗНАВСТВА

Рівень вищої освіти	бакалавр
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Спеціальність	205 Лісове господарство
Освітня програма	Лісове господарство
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «**Основи мисливствознавства**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **20 Аграрні науки та продовольство** спеціальності **205 Лісове господарство** освітньої програми **Лісове господарство**.

Розробники: Потіш Л.А., доцент, к.б.н., зав. кафедрою лісівництва

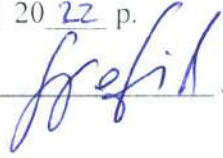
Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри *лісівництва*

протокол № 10 від « 29 » червня 20 22 р.

Завідувач кафедри доц. Потіш Л.А.

Схвалено науково-методичною комісією географічного факультету

протокол № 10 від « 29 » червня 20 22 р.

Голова науково-методичної комісії доц. Потіш Л.А.

© Потіш Л.А. 2022 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	4	4
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4	7	8
	Лекції:	
	28	8
	Практичні (семінарські):	
	32	8
Вид підсумкового контролю: письмове тестування на комп'ютері	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: екзамен	Самостійна робота:	
	60	104

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Основи мисливствознавства**» є вивчення біології, екології, етології та життєдіяльності мисливських тварин у взаємозв'язку зі змінами у навколишньому природному середовищі; визначенні перспектив розвитку мисливства, стрілецько-мисливського спорту, собаківництва, сокільництва, відродження і збереження мисливських традицій - невід'ємної складової народної культурної спадщини.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Загальні компетентності:

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 8);
- Прагнення до збереження навколишнього середовища (ЗК 10).

Фахові компетентності

- Здатність вирішувати поставлені завдання з мисливства та забезпечувати ведення мисливського господарства в лісовому фонді (ФК 8);
- Здатність планувати й реалізовувати ефективні заходи з організації господарства, підвищення продуктивності насаджень та їх біологічної стійкості, ощадливого, на екологічних засадах, використання лісових ресурсів (ФК 11).

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Основи мисливствознавства**» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

- ОК 2. Загальна хімія
- ОК 5. Основи екології і охорони природи
- ОК 6. Ботаніка
- ОК 17. Біологія мисливських птахів та звірів

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Лісове господарство**», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Розуміти і застосовувати особливості процесів росту і розвитку лісових насаджень, теорії та принципи ведення лісового і мисливського господарства для вирішення завдань професійної діяльності	ПРН-5
Застосовувати законодавчі акти, нормативно-довідкові матеріали, організаційно-управлінську документацію з організації та ведення лісового і мисливського господарства, знання з економіки та права для забезпечення ефективної виробничої діяльності	ПРН-7
Оцінювати значимість отриманих результатів досліджень дерев, деревостанів, насаджень, лісових масивів і стану довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази і робити аргументовані висновки	ПРН-11

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Основи мисливствознавства**»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Вміти проводити облік мисливської фауни та оформляти відповідну документацію.	ПРН-5 ПРН-7 ПРН-11
Знати мисливську зброю та її використання при полюванні.	
Знати порядок надання мисливських угідь у користування	
Знати порядок використання мисливських собак та ловчих звірів та птахів на полюванні.	

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- тестовий контроль після вивчення кожного розділу навчальної дисципліни;
- усний захист практичних робіт
- робота з інформацією в бібліотеках, в тому числі електронних (самостійна робота).

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: захист практичних робіт, тестовий контроль після вивчення кожного розділу навчальної дисципліни.

Форма модульного контролю: письмова модульна контрольна робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: залік у формі тестування.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота							Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	CP	25	50
3	3	3	4	3	4	5		

T1, T2 ... – теми, CP – самостійна робота

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота							Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	CP	25	50	
3	4	4	4	5	5			

T1, T2 ... – теми, CP – самостійна робота

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні заняття	8	20	8	20
Самостійна робота	1	5	1	5
Модульна контрольна робота	1	25	1	25
Разом	8	50	8	50

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Відповідно до навчальної програми, модульна контрольна робота виконується студентами у формі тестування на комп'ютері. Модульна контрольна робота складається із 10 тестових питань. Максимальна кількість балів, які може отримати студент становить 25 балів. Відповідно, кожне питання оцінюється в 2.5 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Алгоритм оцінювання	Кількість балів (максимальна кількість балів – 100)
Повне засвоєння та суб'єктивне усвідомлення матеріалу. Твердження чітко аргументовані. Продемонстровано термінологічну грамотність.	90-100
Повне засвоєння матеріалу, але недостатнє суб'єктивне його усвідомлення. Нечітка аргументація тверджень. Часткова термінологічна некоректність.	74-89
Часткове засвоєння матеріалу, суб'єктивне його не усвідомлення. Аргументація відсутня. Термінологічна неграмотність.	60-73
Теоретичний матеріал не засвоєно. Аргументація відсутня. Термінологічна неграмотність.	0-59

Максимальна оцінка за відповідь на екзаменаційний білет складає 100 балів, оцінку «відмінно» (А) отримують студенти, які отримали за результатами складання екзамену 90-100 балів, оцінку «добре» (В, С) – 74-89 балів, оцінку «задовільно» (D, E) - 60-73 балів, «незадовільно» (F, FX) - 59 балів і менше.

Розроблені критерії дають можливість:

- адекватно оцінити виконання студентами тестових завдань;
- виявити якісний рівень засвоєння теоретичних знань і сформованості вмінь, передбачених програмою;
- зробити відповідний загальний висновок про рівень сформованості майбутніх фахівців професійної компетентності, про їхню готовність творчо здійснювати фахову діяльність.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1

Тема 1. Історія і роль полювання у становленні сучасної людини

Зародження мисливства і полювання. Хронологічна схема процесів удосконалення засобів полювання, знарядь промислу, об'єктів полювання. Розвиток мисливства до і після появи вогнепальної зброї.

Тема 2. Національні традиції, етика та ритуали мисливства

Національні традиції мисливства в Україні. Європейська культура ведення мисливського господарства та полювання. Мисливська етика та ритуали.

Тема 3. Мисливська зброя, спорядження і самолови

Холодна мисливська зброя. Історія розвитку вогнепальної мисливської зброї. Сучасна вогнепальна мисливська зброя. Класифікація сучасної мисливської зброї. Мисливські рушниці та гвинтівки: одно- й двоствольні, одно- й багатозарядні; малого, середнього і великого калібру. Рушниці з не відкидними і відкидними стволами. Комбіновані мисливські рушниці. Спорядження мисливських набоїв. Екіпування мисливця. Техніка добування мисливських тварин. Прицілювання і стрільба по дичині. Самолови. Техніка безпеки при зберіганні, транспортуванні і використанні мисливської зброї та самоловів.

Тема 4. Підготовка та використання на полюванні собак мисливських порід, інших ловчих звірів і птахів

Історія розвитку мисливського собаківництва. Мисливське собаківництво, як діяльність, пов'язана з розведенням, вирощуванням, утриманням, обліком, підготовкою до полювання та використанням собак мисливських порід. Паспорти для мисливських собак ловчих звірів і птахів, а також допуски їх до полювання в поточному році. Заходи зі збереження і покращення генофонду чистокровних чистопородних мисливських собак, як національного здобутку (національні породи собак).

Модуль 2

Тема 1. Ведення мисливського господарства та користування мисливськими угіддями

Порядок надання у користування мисливських угідь. Право на користування мисливськими угіддями. Користувачі мисливських угідь. Строки користування і площа мисливських угідь, що надаються користувачам.

Тема 2. Документи на право користування мисливськими тваринами та ведення мисливського господарства.

Умови, що забезпечують право користувачам будувати на мисливських угіддях необхідні будівлі та біотехнічні споруди, вирощувати кормові культури, створювати захисні насадження, проводити штучне обводнення, здійснювати інші заходи, пов'язані з веденням мисливського господарства. Умови припинення права користування мисливськими угіддями.

Тема 3. Плата за користування мисливськими угіддями.

Розмір та порядок внесення плати за користування мисливськими угіддями. Збір за використання мисливських тварин, як природного ресурсу загальнодержавного значення і розміри цього збору. Розподіл коштів від використання мисливських тварин як природного ресурсу загальнодержавного значення. Права та обов'язки користувачів

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
5-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Історія і роль полювання у становленні сучасної людини.	17	2	4	-	-	10
Тема 2. Національні традиції, етика та ритуали мисливства	21	4	4			
Тема 3. Мисливська зброя, спорядження і самолови	10	4	6			10
Тема 4. Підготовка та використання на полюванні собак мисливських порід, інших ловчих звірів і птахів	10	2	6			10
Модульна контрольна робота	2	2	-			
Разом за модуль	60	14	20			30
Модуль 2						
Тема 1. Ведення мисливського господарства та користування мисливськими угіддями	22	4	4	-	-	10

Тема 2. Документи на право користування мисливськими тваринами та ведення мисливського господарства.	24	4	4	-	-	10
Тема 3. Плата за користування мисливськими угіддями	12	4	4	-	-	10
Модульна контрольна робота	2	2	-	-	-	
Разом за модуль	60	14	12	-	-	30
Разом за семестр	120	28	32	-	-	60

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
5-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Історія і роль полювання у становленні сучасної людини.	60	4	6	-	-	66
Тема 2. Національні традиції, етика та ритуали мисливства				-	-	
Тема 3. Мисливська зброя, спорядження і самолови				-	-	
Тема 4. Підготовка та використання на полюванні собак мисливських порід, інших ловчих звірів і птахів				-	-	
Модульна контрольна робота				-	-	
Разом за модуль				60	4	
Модуль 2						
Тема 1. Ведення мисливського господарства та користування мисливськими угіддями	60	4	4	-	-	66
Тема 2. Документи на право користування мисливськими тваринами та ведення мисливського господарства.				-	-	
Тема 3. Плата за користування мисливськими угіддями				-	-	
Модульна контрольна робота				-	-	
Разом за модуль				60	4	
Разом за семестр	120	8	10	-	-	132

6.3. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Типологія мисливських угідь (для вкритих лісом земель)	4	1

2	Типологія мисливських угідь (для не вкритих лісом земель)	4	1
3	Розрахунок чисельності мисливських птахів	2	1
4	Розрахунок чисельності мисливських звірів	2	1
5	Підбір методів з обліку чисельності мисливських тварин	2	1
6	Визначення щільності населення звірів у мисливських угіддях	2	1
7	Визначення запасів природних кормів на території мисливського господарства	2	1
8	Визначення оптимальної чисельності мисливських тварин за запасами природних кормів	2	1
9	Визначення ступеню пошкодження лісових культур дикими тваринами	4	1
10	Визначення оптимальної щільності мисливських птахів	4	1
11	Бонітування мисливських угідь	4	2
Разом		32	12

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Викопні та рецентні мисливські тварини. Удосконалення техніки мисливського промислу на завершальних етапах пізнього палеоліту та упродовж мезоліту. Зміни у складі мисливської фауни мезоліту. Вплив розвитку землеробства на характер полювання у неоліті, видовий склад мисливських тварин в епоху неоліту. Особливості полювання маврів, скіфів та сарматів. Полювання часів Київської Русі. Використання пардусів і соколів.	6	10
2	Мисливська музика, сигнали і сурми, мисливство у мистецтві та художній літературі.	6	10
3	Мисливська зброя поширена в Україні та суміжних державах. Приладдя до мисливської зброї.	6	10
4	Порядок придбання і зберігання мисливської зброї та боєприпасів.	6	10
5	Стрілецькі тренувальні вправи з мисливською рушницею. Стрілецький спорт, траншейні та круглі стенди, дубль-трап, стортинг.	6	10
6	Порядок натаскування, наганяння, вимуштрування, польові випробування і змагання мисливських собак.	4	10
7	Районні, обласні, Всеукраїнські та Міжнародні виставки (випробування) мисливських собак. Штучні нори для вимуштрування і проведення змагань (випробувань) норних собак.	4	10
8	Порядок відловлювання виявлених в мисливських угіддях без нагляду породистих та відстріл безпородних собак.	4	10
9	Порядок використання для польових випробувань або полювання собак мисливських порід, інших ловчих звірів і птахів.	4	10
10	Договори і умови ведення мисливського господарства. Відношення між власниками або користувачами земельних ділянок і користувачами мисливських угідь.	4	10
11	Гарантії і захист прав користувачів мисливських.	4	10
12	Порушення права використання державного мисливського фонду, права користування мисливськими угіддями.	4	112
13	Порядок розгляду порушених прав користувачів мисливських угідь.	4	8
Разом		60	132

6. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВІКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби: комп'ютер, проектор, мережа інтернет домену uzhnu.edu.ua (www.uzhnu.edu.ua), платформа електронного навчання ДВНЗ «УжНУ» (<https://e-learn.uzhnu.edu.ua>), повидільна база лісів ВО «Укрдержліспроект».

Матеріальне забезпечення: Проекти організації мисливських господарств, матеріали впорядкування мисливських угідь.

Програмне забезпечення: Програмний пакет Microsoft product description Win starter7 sp1, ПЗ «Лісовпорядник».

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Бондаренко В. Д. Біотехнія: навч. Посібник. Ч. 1, Львів: ІЗМН, 1998. 200 с.; Ч. 2, Львів: ІЗМН, 2002. 352 с.
2. Бондаренко В. Д. Біотехнія: навч. Посібник. Ч. 2, Львів: ІЗМН, 2002. 352 с.
3. Бондаренко В. Д., Делеган І. В. Мисливствознавство. - К.: РН МКВОБ, 1993.- 197 с
4. Делеган І.І. Біологія лісових птахів і звірів: навч. посіб / І. Ст. Делеган, І. І. Делеган, І. І. Делеган: ред. І. Ст. Делеган. - Л.: Поллі, 2005. - 600 с.
5. Інструкція з упорядкування мисливських угідь. Київ, 2002. 113 с.

Допоміжна література

1. Лебедева Н.І., Петриченко В.В. Біотехнія. Навчально-методичний посібник до лабораторних робіт. Запоріжжя: ЗНУ, 2008. 90 с.
2. Новицький Р.О. Мисливствознавство. Методичні вказівки для студентів біологічних спеціальностей університету. К.: ДНУ ім. Олесея Гончара, 2009. 30 с.
3. Новицький Р.О., Домніч В.І. Основи мисливствознавства: Навч. посібник. Д.: Артлогос, 2011. 72 с.
4. Петриченко В.В., Лебедева Н.І., Карташова Я.М. Типологія мисливських угідь. Навчальний посібник. Запоріжжя: ЗНУ, 2009. 110 с.
5. Гузій А.І., Поліщук О.С. Методичні вказівки до розробки дипломного проекту «Лісове мисливствознавство». Житомир, 2005. 96 с.
6. Потіш Л. А. Методичні вказівки для виконання практичних робіт із дисципліни "Основи мисливствознавства" / Л. А. Потіш, В. І. Роман. – Ужгород: Видавництво УжНУ "Говерла", 2020. – 32 с.
7. Потіш Л.А. Методичні вказівки для виконання практичних робіт із дисципліни «Мисливствознавство» / Л.А. Потіш, В.І. Роман. – Ужгород: Видавництво УжНУ "Говерла", 2020. - 32 с.

...

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Закон України «Про мисливське господарство та полювання» від 7 лютого 2017 року N 1832-VIII. – Режим доступу - http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsl?link1_1001478.html.
2. Про затвердження Порядку проведення упорядкування мисливських угідь № 56 від 21.06.2001 - Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0771-01#Text>

Додаток

Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни

Робоча програма перезатверджена на 2023/2024 н.р. без змін; зі змінами (Додаток)
(потрібно підкреслити)
протокол № 11 від «27» серпня 2023 р. Завідувач кафедри Л. А. Столич
(підпис) (прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 2024/2025 н.р. без змін; зі змінами (Додаток)
(потрібно підкреслити)
протокол № 11 від «28» 06 2024 р. Завідувач кафедри Л. А. Столич
(підпис) (прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 2025/2026 н.р. без змін; зі змінами (Додаток)
(потрібно підкреслити)
протокол № 10 від «27» серпня 2025 р. Завідувач кафедри Л. А. Столич
(підпис) (прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20 /20 н.р. без змін; зі змінами (Додаток)
(потрібно підкреслити)
протокол № від « » 20 р. Завідувач кафедри
(підпис) (прізвище ініціали)